

28.03.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**28 Mart 2024
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

28 Mart 2024 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Kamu Taşınmazları Üzerinde Eğitim ve Yurt Faaliyetleri İçin Üst Hakkı Tesis Edilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Atatürk Üniversitesi Yaz Okulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- İşkolu Tespit Kararları (No: 2024/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18)

YARGI BÖLÜMÜ

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARI

- Yüksek Seçim Kurulunun 27/3/2024 Tarihli ve 2024/825 Sayılı Kararı

DÜZELTME: 26/3/2024 Tarihli ve 2024/78 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile İlgili

S&P, Türkiye'nin büyüme tahminini yükseltti

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu S&P Global, gelişmekte olan ülkeler için 2024 yılı toplam büyüme tahminini yüzde 4,2'ye yükseltirken, Türkiye için de yüzde 3'e çıkardı.

S&P Global, ABD ile gelişmekte olan piyasalar için ikinci çeyrek ekonomik görünüm raporlarını yayımladı. İş gücü piyasasının sağlam kalması nedeniyle ABD'de ekonomik büyümenin 2024'te yüzde 2,5 olmasının beklendiği aktarıldı.

Raporda, gelecek birkaç yılda ekonominin potansiyelin biraz altında büyümeye geçmesinin beklenmeye devam edildiği belirtildi. ABD'de enflasyonun yıl boyunca ABD Merkez Bankasının (Fed) yüzde 2'lik hedefine yaklaşmasının ancak hedefin üzerinde kalmasının muhtemel olduğu ifade edilen raporda, bunun da mal fiyatları ılımlı bir şekilde düşmesine rağmen sürekli yüksek olan hizmet fiyatı enflasyonunun yansımaları olduğu belirtildi.

Raporda, hedefin üzerindeki enflasyonun bu yıl faiz indirimi yapma kabiliyetini sınırlayacağına işaret edilerek, muhtemelen ilk indirimin yaz aylarında geleceği ve 2024'te toplam 75 baz puanlık faiz indirimi öngörüldüğü bildirildi.

Gelecek yıl faiz oranlarında 125 baz puanlık keskin bir düşüş beklendiği anlatılan raporda, ancak gevşeme hızının 2024 ve 2025'te daha yavaş olabileceğine dair riskler görüldüğü vurgulandı.

Raporda, ABD için büyüme beklentisi şubat raporuna göre bu yıl için yüzde 2,4'ten yüzde 2,5'e yükseltilirken, gelecek yıl için yüzde 1,5'te sabit bırakıldı.

Türkiye'nin büyüme tahmini 60 baz puan yükseltildi

Gelişmekte olan ülkelere dair raporda ise başta ABD olmak üzere dirençli küresel büyümenin ve gevşeyen finansal koşulların, 2023'ün sonundan bu yana gelişmekte olan piyasalar için makroekonomik koşulları marjinal olarak iyileştirdiği ifade edildi.

Raporda, ancak gelişmekte olan ülkelerin hala yüksek faiz oranlarının gecikmeli etkileriyle ve yılın ikinci yarısında beklenen, ABD'nin trendin altında büyümeye geçmesinin sonuçlarıyla mücadele etmek zorunda olduğuna işaret edildi.

Gelişmekte olan ülkelerdeki büyümenin 2024'te önemli ölçüde farklılaşacağına dikkatin çekildiği raporda, 2023'te daha iyi performans gösteren birçok ülke için ılımlı, düşük performans gösteren bazı ülkeler için ise biraz artan büyüme öngörüldüğü kaydedildi.

Raporda, gelişmekte olan ülkelerin toplam ekonomik büyüme tahmininin 2024 için yüzde 4,1'den yüzde 4,2'ye, 2025 için yüzde 4,5'ten yüzde 4,6'ya çıkarıldığı bildirildi.

Bu yıla dair büyüme tahminlerinde kasım raporuna kıyasla en büyük yukarı yönlü revizyonların 70 baz puanla Meksika, 60 baz puanla Türkiye, 50 baz puanla Peru ve 40 baz puanla Hindistan için yapıldığı bilgisi verilen raporda, tahminlerin en çok 200 baz puanla Arjantin, 50 baz puanla Suudi Arabistan, 40 baz puanla Macaristan ve 30'ar baz puanla Polonya ile Tayland için düşürüldüğü aktarıldı.

Raporda, Çin'e dair bu yılki büyüme tahmini yüzde 4,6'da sabit tutuldu, Hindistan için ise yüzde 6,4'ten yüzde 6,8'e yükseltildi.

Türkiye'ye ilişkin büyüme tahmini 2024 için yüzde 2,4'ten yüzde 3'e ve 2025 için yüzde 2,7'den yüzde 3'e çıkarıldı.

Öte yandan, Türkiye ekonomisine dair büyüme beklentisi 2026 için yüzde 3'ten yüzde 2,8'e çekildi.

Ticaret Bakanı Bolat'tan "İsrail ile silah ticareti" iddialarına yanıt

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, 7 Ekim'den bu yana İsrail ile karşılıklı ticaretin yüzde 33 azaldığını belirterek, "Hükümet olarak kamu kurumları, devlet şirketleri asla İsrail firmaları ile ticaret yapmıyor" dedi. Bolat, İsrail ile silah ticareti iddialarına da yanıt vererek Türkiye'nin her zaman Filistin davasının yanında yer aldığını söyledi.

İsrail ile silah ticareti yapıldığına yönelik iddialar hakkında konuşan Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Türkiye'nin her zaman **Filistin** davasının yanında yer aldığını söyledi. Bolat, İsrail'in Gazze'ye saldırısı başladığından bu yana, her platformda Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın ve Dışişleri Bakanı **Hakan Fidan**'ın gereken çıkışları ve aksiyonları gösterdiğini, göstermeye de devam ettiğini dile getirdi.

"İsrail ile ticaret suçlamaları gerçeği yansıtmıyor"

Türkiye'nin ve hükümetin, sürekli olarak İsrail ile ticaret yapma suçlamaları ile sıkıştırılmak istenmesinin, bazı marjinal siyasi unsurların ve terör örgütlerinin sahte hesaplarıyla yapılan itibarsızlaştırma çalışmaları olduğunu vurgulayan Bolat, İsrail istihbaratının da bazı dezenformasyon bilgileri sızdırarak, bunu yaptırmaya çalıştığını anlattı. Bu tür durumlarla karşılaştıklarını ancak ortaya atılan iddiaların gerçeği yansıtmadığını ifade eden Bolat, bunların iç siyasette seçim öncesinde Cumhur İttifakı'nın oylarını düşürmek amacıyla yapıldığının altını çizdi.

TV24'te katıldığı programda gündeme ilişkin sorularını yanıtlayan Bolat, GTİP (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu) fasıllarına değinerek, "Bunlardan biri 36. fasıl, patlayıcı maddeler ve devamı, diğeri de silah ve mühimmat başlığı. Bu TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) verisinde ana başlık olarak görülünce, çok az miktarda yapılmış ama gümrük beyannamesine baktığınızda birisi jel yakıtı ve çakmak gazı, diğeri de avcılık ve sporculuk için yivli bir av tüfeği parçası ile balıkçılıkta kullanılan zıpkın şeklindeki ürünler çıktı. Ama haberin terör örgütü ile bağlantılı sitelerde verilmiş şekli, Türkiye'nin silah ve mühimmat satıyormuşçasına bir suçlanma şekli. Bunlar devlete savaş açan siteler, haberlerine inanmak son derece yanıltıcı. Araştırdık, delilleriyle beraber yaptığımız açıklamalarla bunun yalan, dezenformasyon ve yönlendirme amaçlı olduğunu ortaya koyduk." diye konuştu.

"İsrail ile ithalat yüzde 43, ihracat yüzde 30 azaldı"

Türkiye'nin, Filistin devletini tanıdığına ancak İsrail başta olmak üzere birçok ülkenin tanımadığına işaret eden Bolat, bu nedenle Türkiye'den ve dünyadan Filistin'e yapılan ticarete, İsrail liman ve gümrüklerinin kullanılmak zorunda olduğunu kaydetti.

Bolat, 7 Ekim'den bu yana İsrail ile karşılıklı ticaretin yüzde 33 azaldığına dikkati çekerek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"İthalatta yüzde 43, ihracatta yüzde 30 bir azalma ile ortalama yüzde 33'lük azalma gerçekleşti. Hükümet olarak kamu kurumları, devlet şirketleri asla İsrail firmaları ile ticaret yapmıyor. Türk Silahlı Kuvvetlerinin hiçbir unsurunun İsrail ile işbirliği, askeri eğitim, silah mühimmat alım satımı noktasında asla bir irtibatı yok. Savunma sanayisi ürünleri için Milli Savunma Bakanlığının izin belgesine ihtiyaç var. Onları da araştırdık, hiçbirinde izin yok. Milli Savunma Bakanlığımız da gerekli açıklamayı yaptı, biz Ticaret Bakanlığı olarak yaptık. Seçime 3-4 gün kala, hükümeti zor durumda bırakıp 'Acaba birkaç puan kaybettirir miyiz?' diye büyük bir haber yakalamış gibi sunulmak istenen yurt dışı kaynaklı bu sitelerin haberlerini çürüttük."

Kızıldeniz krizine hızlı çözüm, tarihi rekor getirdi

Kızıldeniz krizinin ardından Marmara Bölgesi'ndeki limanların transitte öne çıkması ve denizcilik şirketlerinin hızla harekete geçerek saldırıların sürdüğü bölgeye alternatif hatlar oluşturması, Türkiye limanlarına tarihi rekor getirdi.

Kızıldeniz'de Husilerin ticari gemilere yönelik saldırılarının küresel tedarik zincirinde yarattığı kriz derinleşirken, bu dönemde özellikle transit taşımalarda öne çıkan Türkiye limanları, konteyner trafiğinde tarihi rekora imza attı. Şubatta toplam konteyner elleçleme miktarı yüzde 40 artarak ilk kez aylık bazda 1.2 milyon TEU'ya yaklaşırken, transit konteynerde ise artış oranı yüzde 100'ü geçti.

Denizcilik Genel Müdürlüğü verilerine göre, Şubat 2024'te Türkiye limanlarında elleçlenen konteyner miktarı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 38,9 artarak 1 milyon 167 bin 210 TEU olarak gerçekleşti. Böylece, bu yılın ocak-şubat döneminde limanlarda elleçlenen konteyner miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18,9 artarak 2 milyon 180 bin 972 TEU olarak gerçekleşti. Şubat ayında limanlarda gerçekleştirilen ihracat amaçlı konteyner yüklemeleri bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 31,4 artarak 434 bin 471 TEU, ithalat amaçlı konteyner boşaltmaları da bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 21,8 artarak 406 bin 28 TEU olarak gerçekleşti. Geçen ay en fazla yük artışı transit konteyner elleçlemede yaşandı. Şubatta limanlarda elleçlenen transit konteyner miktarı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 109,3 artarak 267 bin 207 TEU oldu.

Türkiye, iyi bir sınav verdi

Türkiye Liman İşletmecileri Derneği (TÜRKLİM) Başkanı Hamdi Erçelik, Türk denizcilik sektörünün Kızıldeniz krizini çok hızlı bir şekilde fırsata çevirdiğini

belirterek, “Türkiye, Kızıldeniz krizinde çok iyi bir sınav verdi. Bizim coğrafyaya özgü olan, benim ‘entelektüel esneklik’ olarak tanımladığım iş insanlarımızın hızlı adapte olma becerisi, bu krizde de kendini gösterdi. Süreci iyi değerlendirdik ve limanlarımız rekor kırdı” dedi.

Türkiye limanlarının şubat rekorunda Tekirdağ’daki Asyaport’un transit yük trafiğindeki hızlı yükseliş ana etkenlerden biri oldu. Küresel denizcilik devi MSC’nin ortak olduğu Asyaport, şubatta 206 bin TEU’nun üzerinde yük elleçleyerek aylık bazda Türkiye rekoru kırdı. Türkiye’nin en büyük transit konteyner limanı olan Asyaport, Kızıldeniz’deki saldırıların ardından iş haciminde önemli artışlar yaşamıştı. Asyaport’un yanı sıra Ambarlı limanları ve Aliğa limanı, Kızıldeniz’in krizinde öne çıkan diğer limanlardan arasında yer aldı. Aliğa, Yunanistan’ın en büyük limanlarından olan ancak yoğunluk nedeniyle kapasitesi yetersiz kalan Pire’den de pay aldı.

Ortadoğu’ya ihracat hızlandı

İlk olarak MSC Türkiye, saldırıların düzenlendiği Yemen’i bypass ederek Türk ürünlerini Arap Körfezi ülkelerine ulaştırmak için yeni bir hizmet başlatmıştı. Bu kapsamda şirket, Tekirdağ, Derince ve Mersin limanlarından alınan yükleri, Süveyş’i geçecek orta ölçekli gemilerle Suudi Arabistan’ın King Abdullah Limanı’na, oradan da TIR’larla Kuveyt, Katar, Umman, Bahreyn ve BAE gibi diğer Körfez ülkelerine teslim ediyor. Ardından iki yerli armatör Medkon ve Turkon işbirliğine giderek, Kızıldeniz Ekspres Servisi/Türkiye Kızıldeniz Servisi (RSX/TRS) olarak adlandırılan yeni servis başlattı. Yeni servis, sırasıyla İskenderun-Mersin-Cidde-Akabe rotasında hizmet veriyor. MSC Türkiye Genel Müdürü Barış Dilek, “Çin, ABD ve AB’den Ortadoğu’ya servisler, Türkiye den açılan servislere kıyasla daha geç oturdu. Bu da Türkiye’ye avantaj sağladı. Mart ayı da hareketli geçiyor. MSC olarak Ocak-mart döneminde Kızıldeniz taşımalarımız yıllık bazda yüzde 100 arttı” dedi. Medkon Genel Müdürü Mahmut Işık da Ortadoğu’ya yönelik taşımalarının çok iyi gittiğini vurgulayarak artan talebi karşılamak için yeni gemi yatırımı gerçekleştirdiklerini söyledi. Şirket bu ay filosunu iki gemiyle büyüttü.

Küresel navlun 2 ayda %25 düştü

Kızıldeniz’deki krizin ilk haftalarında hızlı yükselişe sahne olan Drewry Dünya Konteyner Endeksi, ilk şokun atlatılması ve Çin’in yeni yıl tatilinden sonra piyasalara zayıf dönmesiyle düşüşe geçmişti. 25 Ocak’ta 4 bin dolara dayanan endeks, 20 Mart haftasında yüzde 5 düşüşle 40’lık konteyner başına 3.010 dolara geriledi. Endeks iki ayda yaklaşık %25 düştü. Şanghay’dan Rotterdam’a ve Şanghay’dan Cenova’ya navlun oranları yüzde 8 düşüşle 40’lık konteyner başına sırasıyla 3.209 ve 3.882 dolara geriledi. Benzer şekilde, Şanghay’dan Los Angeles’a navlun ücretleri yüzde 4 gerileyerek TEU başına 3.934 dolara düştü. Drewry uzmanları, önümüzdeki hafta Çin’den spot navlun oranlarında düşüşün devam etmesini bekliyor.

Çinliler, Türkiye'nin ithalat tedbirlerini Malezya üzerinden aşıyor

Çin'in trafik sapmasıyla birçok ürünü Malezya üzerinden Türkiye'ye sattığını belirten ihracatçı sektör temsilcileri, sıkıntının giderek arttığına dikkat çekiyor.

İmam GÜNEŞ

Türkiye ile serbest ticaret anlaşması bulunan Malezya, "0" gümrük vergisi nedeniyle Çinli firmaların da gözdesi oldu. Belli ürünlerde ek vergi uygulanan Çinli firmaların, menşe değiştirerek Malezya üzerinden Türkiye'ye ihracat yaptığı belirtiliyor. Ticaret Bakanlığı ülke özelindeki denetimleri artırarak, 8 farklı önlemi uygulamaya aldı.

Türkiye'nin Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzaladığı ülkelerden Malezya, Çinli firmaların yeni rotası oldu. Bu ülke ile dış ticaret açığı 3,6 milyar dolara ulaşırken iş dünyası temsilcileri bazı ürünlerde ek vergi ödemekten kaçınan Çinli firmaların Malezya hattını kullandığını iddia ediyor. Sektör temsilcileri, Ticaret Bakanlığı'nın ülkeyi yakından takip etmesi gerektiğini vurguluyor.

Yerli firmaların rekabeti zorlaştı

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Başkanı Güven Karaca, "Sektörümüzün Malezya'dan ithalatı bir önceki yıla göre yüzde 33 arttı. Ürün grupları

bazında tekstil ayakkabı-spor ayakkabı yüzde 60, ham işlenmiş deri ve kürkler yüzde 57, plastik terlik-ayakkabı yüzde 43, çanta, valiz vb. eşyalar yüzde 37 arttı. Türkiye'ye giren çok fazla çantada 'Made in Malaysia' yazıyor. Malezya'da böyle bir üretim kapasitesi yok. Uzakdoğu'dan menşe değiştirerek geliyor. Türkiye'ye gelen ucuz ürünlere karşın içeride artan maliyetleri de hesaba katarsanız yerli firmaların rekabet gücü yok" açıklamasını yaptı.

İthalatta çok ciddi sorun yaşadıklarına dikkat çeken Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) Başkan Yardımcısı Uğur Dalbeler de, "Son dönemde özellikle filmaşın ürünündeki ithalatımız ciddi arttı. Ticaret Bakanlığımız koruma önlemleri aldı. Önlemler daha çok Malezya'ya yönelik. Güneydoğu Asya ülkelerinde çelik özelinde inanılmaz bir yatırım atağı var. Yatırımların sermayesi de Çin'e dayanıyor. Çinliler neredeyse her ithalat pazarında engellenmiş oldukları için menşe değiştirerek ihracat yapıyor. Türkiye'de engellenmiş değiller. Çin'den sıcak sac ithalatımız 300 bin tondan 2,5 milyona çıktı. Buna karşın vergi de yüzde 9'dan 13'e yükseldi. Çinli firmalar, vergiye karşın fiyatı aşağıya çekiyorlar. Çünkü ürünü elden çıkarma politikaları var. Bu yüzden önlem de bir işe yaramıyor" diye konuştu.

"STA terse döndü, trafik sapmaları arttı"

Malezya ile yapılan STA'nın sektör özelinde terse döndüğüne dikkat çeken İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Başkanı Çetin Tecdelioğlu, şöyle devam etti: "Özellikle hırdavat ürünlerinde ciddi artış var. İthalatımız alüminyum ürünlerinde yüzde 20, kalayda yüzde 50'den fazla arttı. Bahçe şemsiyelerinde yüzde 12, olta makaralarında yüzde 42, bıçak ağızlarında yüzde 48, termosta yüzde 400 ithalat artışımız var. Bu ürünleri biz yapamıyoruz da mı ithal ediyoruz? İthalat biraz kolayımıza gelmeye başladı. Sanayiciliği bırakıp ithalata başladık. Bu ciddi bir tehlike. Bazı ürünlerde Malezya'nın güçlü üretimi olmamasından kaynaklı bu ürünlerin Çinli firmalar tarafından gönderildiğini düşünüyoruz. Ticaret Bakanlığımız da bu konuda çalışmalar yapıyor, kısa zamanda önemli adımlar atılacağına inanıyoruz."

Malezya ile serbest ticaret olduğu için trafik sapması ile ithalat artışı olduğunu dile getiren İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz, "Uzakdoğu ülkelerinden Türkiye'ye bu şekilde tekstil ürünlerinin geldiğini düşünüyoruz. Özellikle sentetik ürünlerde polyesterden mamul kumaşlarda, ipliklerde ithalatımız çok fazla. Uzakdoğu sentetikte çok kuvvetli bir bölge. Bu tür ürünler Malezya üzerinden ülkemize geliyor. Ticaret Bakanlığımız da konunun farkında. Hızlı hareket ederek bu sürecin aleyhimize olmasını engellememiz lazım. Güney Kore ve Malezya ile STA'lar aleyhimize işliyor. Mısır ve Güney Kore'de benzer trafik sapması ile ülkemize ürünler geliyor. Geç kalmadan önlemlerimizi artırmalıyız" ifadelerini kullandı.

Bakanlık: En fazla tedbir uygulanan ülke Malezya

Konuya ilişkin görüşüne başvurduğumuz Ticaret Bakanlığı yetkilileri EKONOMİ'ye Malezya ile ilgili çalışma yaptıklarını söyleyerek şu bilgileri paylaştılar: "Türkiye

aleyhine olan ticaret açığının azaltılması ve ikili ticaretin daha dengeli bir şekilde geliştirilmesi amacıyla Malezya tarafı ile her seviyede ve farklı platformlarda girişimlerde bulunmaktayız. Diğer taraftan, Malezya üzerinden Çin Halk Cumhuriyeti menşeli ürünlerin ülkemize getirilmesine karşı ülkemiz tarafından ticaret politikası savunma araçları etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Ülkemizce hâlihazırda 24 ülkeye 64 adet önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlem uygulanmakta olup Malezya 8 adet önlem ile bu ülkeler arasında ilk sırada yer almaktadır.”

Türkiye-Malezya STA’sı güncellenecek

Ticaret Bakanlığı’nın EKONOMİ’ye verdiği bilgide iki ülke arasındaki ticaretin güncellenmesi için çalışmalar hızlandırıldı. Bakanlığın açıklamasında şu ifadeler kullanıldı: “Türkiye-Malezya STA’sının güncellenmesi hususu, hizmet ticareti ve yatırımlar alanlarını kapsamaktadır. Bu çerçevede 29 Eylül 2022 tarihinde taraflar arasında imzalanan ve Türkiye- Malezya STA’sını revize eden 1 No’lu protokolün ülkemizde iç onay süreci devam etmektedir. Bahse konu STA’nın kapsamının genişletilmesi ile Anlaşma; mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve yatırım konularında da birtakım disiplinler ve taahhütleri içerecektir. Yatırım hususları bakımından da benzer şekilde, iki ülke arasındaki mevcut Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması’nın ötesine geçen ve yatırımcıların haklarını koruyan disiplinler ile imalat yatırımlarında pazara giriş bağlamında sektörel taahhütler müzakere edilmiştir.”

Türkiye-Malezya dış ticareti (milyon \$)

	İhracat	İtlalat	Açık
2014	324	1.287	-962
2015*	365	1.408	-1.044
2016	329	2.046	-1.717
2017	293	3.097	-2.804
2018	376	2.252	-1.876
2019	354	1.848	-1.494
2020	382	1.990	-1.608
2021	445	3.098	-2.653
2022	478	4.289	-3.811
2023	490	4.137	-3.647
2024/02	30	267	-238

*STA Ağustos 2015'te yürürlüğe girdi.

Erdoğan: Ekonomi programının olumlu yansımalarını net görecekiz

Son dakika gelişmesi...Cumhurbaşkanı Erdoğan, Batman'da düzenlenen mitingde önemli açıklamalarda bulundu. Erdoğan: "Yılın ikinci yarısından itibaren uyguladığımız ekonomi programının olumlu yansımalarını daha net görecekiz. Hazine ve Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek'e bu konuda tam itimadım var." dedi.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, ekonomide yetkin isimlerden oluşan güçlü bir kadro kurduklarını belirterek, "Batman'ın bir evladı olan Hazine ve Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek'e bu konuda tam itimadım var. İnşallah yılın ikinci yarısından itibaren uyguladığımız ekonomi programının olumlu yansımalarını daha net görecekiz." dedi.

Erdoğan, partisinin Valilik önünde düzenlenen Batman mitinginde vatandaşlara hitap etti.

Batmanlıların 31 Mart Mahalli İdareler Genel Seçimleri'nde iradelerine ipotek koyulmasına rıza göstermeyeceğini söyleyen Erdoğan, "Sadece Batman değil, İstanbul, Ankara, Mersin başta olmak üzere diğer illerimizdeki vatandaşlarımız da bunlara artık 'yeter' diyecektir." şeklinde konuştu.

Miting alanındakilere "Batman, 31 Mart'ta Türkiye Yüzyılı şehirleri için hazır mıyız, kararlı mıyız? 31 Mart'ta gerçek belediyeciliği tercih ediyor muyuz? Bunun için seçim gününe kadar ana kademe, kadın kolları, gençler, hanımlar kapı kapı dolaşmaya var mıyız? Batman ile birlikte Türkiye haritasının tamamını Cumhur İttifakı'nın renkleriyle boyamaya var mıyız?" diye soran Erdoğan, vatandaşlardan "evet" yanıtını aldı.

Batman'da gösterilen kararlı tavrın diğer illere de yayılması gerektiğini dile getiren Erdoğan, şunları kaydetti:

"Batmanlı, İstanbul'u arayacak. İstanbul'daki kardeşlerine, hemşehrilerine ne diyecek? Oylar Murat Kurum'a. Ne diyecek Ankara? Oylar Turgut Altınok'a, altı oka değil. Sizlerden diğer vilayetlerimizdeki Batmanlı kardeşlerimizi aramanızı, bu hakikatleri onlara da mutlaka anlatmanızı istiyorum. Sandıkta Cumhur İttifakı'na verilecek her oyun çok önemli olduğunu, eşe dosta, nazımızın geçtiği her bir kardeşimize izah edeceğiz.

Kırılan varsa gönlünü alacağız, kızan varsa teskin edeceğiz, yanlış anlaşılma varsa düzelterek. Bir şekilde herkesin sandığa gitmesini sağlayacağız. Hiçbir iddiası, hiçbir projesi ve kazanma ihtimali olmayanlara oy vererek, oylarını ziyan etmemeleri gerektiğini anlatacağız. Önümüzdeki son 4 günü bu şekilde değerlendirdiğimizde şehirlerimizle birlikte tüm Türkiye için güzel bir netice alacağımıza inanıyorum."

"Bölücü örgütün topraklarımızdaki varlığı bitme noktasına geldi"

Türkiye'nin, etrafı çatışmalar ve savaşlarla çevrili olmasına rağmen hedeflerine doğru kararlılıkla ilerlediğini vurgulayan Erdoğan, Türkiye'yi birçok ülkeyi saran yangından uzak tuttuklarını ve bunun yanında tüm terör örgütlerine karşı başarılı bir mücadele yürüttüklerini anlattı.

Bölgede bölücü terör örgütüne karşı yürütülen çalışmalar sonucunda, insanların huzurunun arttığını, güvenlik ortamının iyileşmesiyle bölgeye yatırımın ve barışın geldiğini, turizmin canlandığını belirten Erdoğan, "Bölücü örgütün topraklarımızdaki varlığı bitme noktasına geldi. Suriye'den ülkemize yönelen tehdit önemli ölçüde kontrol altına alındı. Bu yaz itibarıyla Irak sınırımızın güvenliğini de temin etmiş olacağız." ifadelerini kullandı.

"Eski karanlık ve kaotik günleri kimse geri getiremeyecek"

Terör kaybederken Batman ile birlikte 85 milyon vatandaşın kazandığını kaydeden Erdoğan, "Ağır bedelleri ödeme pahasına elde ettiğimiz bu kazanımlardan asla taviz vermeyeceğiz. Hak ve özgürlükler alanında son 21 yılda sessiz devrimi gerçekleştirmiş bir kardeşiniz olarak buna kesinlikle müsaade etmeyeceğiz. Şunu çok iyi bilmenizi istiyorum. Biz görevde olduğumuz sürece eski karanlık ve kaotik günleri kimse geri getiremeyecek. AK Parti ve Cumhur İttifakı güçlü olduğu sürece hiç kimse Türkiye'yi terör örgütleri vasıtasıyla yönlendiremeyecek." değerlendirmesinde bulundu.

"Ekonomi programının olumlu yansımalarını daha net göreceğiz"

Ekonomiye ilişkin de açıklamalarda bulunan Erdoğan, "Ekonomide gerçekten yetkin isimlerden oluşan güçlü bir kadro kurduk. Batman'ın bir evladı olan Hazine ve Maliye

Bakanımız Mehmet Şimşek'e bu konuda tam itimadım var. İnşallah yılın ikinci yarısından itibaren uyguladığımız ekonomi programının olumlu yansımalarını daha net göreceğiz." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, hayat pahalılığından en fazla etkilenen emeklilerinin sıkıntılarının da farkında olduklarının altını çizerek, şöyle devam etti:

"Bu sıkıntıların hafifletilmesiyle ilgili samimiyetimizi bugüne kadar attığımız adımlarla ortaya koyduk. Tüm emeklilerimize bir defaya mahsus 5'er bin liralık ödeme yaptık. Yılın ilk 6 ayı için maaşlara yaklaşık yüzde 50 oranında yani enflasyonun üstünde zam yaptık. İlk defa bizim getirdiğimiz bayram ikramiyelerinde de yüzde 50 artışa gittik. Ramazan Bayramı ikramiyesini 2 Nisan'dan itibaren hesaplara yatırıyoruz."

Toplam 87 milyar liralık doğrudan doğal gaz desteği verildi

Kamu bankalarıyla görüşerek banka promosyonlarının da güncellenmesini sağladıklarına dikkati çeken Erdoğan, "Kamu bankalarımız, emeklilerimize 8 bin lira ile 12 bin lira arasında promosyon ödemesi yapacak. İnşallah bundan sonra da emeklilerimize destek olmayı sürdüreceğiz." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Tüm hanelere sağladığımız 25 metreküplük ücretsiz doğal gaz desteğimiz geçen sene nisan ayından beri devam ediyor. Bu çerçevede toplam 87 milyar liralık doğrudan destek vermiş olduk. Enflasyon düştükçe ve depremle ilgili yükümüz azaldıkça, bütçede elimiz biraz daha rahatlayacak. Muhalefet her seçim dönemi gibi yine atıp tutarak, yine yalan yanlış söyleyerek emeklilerimizi bize karşı kışkırtmaya çalışıyor. Ama kendilerine geçen seçimdeki sözleri sorulunca 'hatırlamıyoruz' diyerek işi arsızlığa vuruyorlar.

Her gün haktan, hukuktan, yetim hakkından bahsediyorlar. Ancak valizler dolusu dolarlar, avrolar, paraların nereden geldiği, nereye gittiği belli değil. Gelin bunu da açıklayın, açıklayamıyorlar. Emeklilerimizin 6-7 kişinin saatlerce saymakla bitiremediği kara paranın hesabını veremeyenlerin sözlerine itibar etmeyeceğine inanıyorum."

Batman'a 21 yılda 91 milyar lira kamu yatırımı yapıldı

Batman'a son 21 yılda 91 milyar lira kamu yatırımı yaptıkları bilgisini veren Erdoğan, 4 bin 920 yeni derslik inşa ettiklerini, kentte üniversiteyi faaliyete geçirdiklerini söyledi.

2 bin 554 kişi kapasiteli yüksek öğrenim yurt binaları açtıklarını, 39 spor tesisiyle 15 bin kişilik Batman Stadyumu'nu yaptıklarını, şehirdeki ihtiyaç sahiplerine 9 milyar liralık kaynak aktardıklarını anlatan Erdoğan, 810 yataklı eğitim ve araştırma

hastanesi başta olmak üzere toplam 1220 yataklı 8 hastane dahil 43 sağlık tesisinin yapımını tamamlayıp hizmete açtıklarını bildirdi.

Erdoğan, 500 yataklı Batman Devlet Hastanesi ile 2 tesisin inşasının sürdüğünü ifade eden Erdoğan, TOKİ aracılığıyla 6 bin 352 konutu tamamlayıp hak sahiplerine teslim ettiklerini, riskli yapı olarak belirlenen 10 bin 720 bağımsız bölümün dönüşümünü gerçekleştirdiklerini dile getirdi.

Batmanlı çiftçilere 13 milyar lira tarımsal hibe desteği

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Batman'daki 3 millet bahçesi projesinden birinin bittiğini, birinin yapımının, bir diğersinin ise proje çalışmalarının devam ettiğini belirterek, Batman'da bölünmüş yol uzunluğunu 13 kilometreden 163 kilometreye çıkardıklarını, Batman-Hasankeyf yolunda Hasankeyf 1 ve 2 köprüsünü ve Hasankeyf Tüneli ile yolun 30 kilometrelik kesimini bölünmüş yol olarak tamamladıklarını bildirdi.

Yolun kalan 9 kilometrelik kesimini de bu yıl bitirdiklerini kaydeden Erdoğan, Batman-Diyarbakır yolu, Diktepe geçişi, Kozluk-Ayrim-Baykan 11'inci Bölge Hududu Yolu, Gercüş Kırkat Göleti yollarında çalışmaların sürdüğünü ifade etti.

Batman Havalimanı'nın terminal binasını yaparak yolcu trafiğini yıllık 2 milyon kişiye çıkardıklarına işaret eden Erdoğan, gövde uzunluğu bakımından dünyanın en büyük barajı olan Ilisu Profesör Doktor Veysel Eroğlu Barajı ve hidroelektrik santralini şehre kazandırdıklarını anlattı.

Batman'a bir içme suyu tesisi, 6 sulama tesisi, 1 arazi toplulaştırma projesi, 27 taşkın koruma tesisi ve 2 hidroelektrik santrali kazandırdıklarını kaydeden Erdoğan, Batmanlı çiftçilere 13 milyar lira tutarında tarımsal hibe desteği verdiklerini söyledi.

"Batman'daki işverenlerimize toplam 5 milyar lira prim teşviki verdik"

Sanayi ve teknolojiye bir araştırma geliştirme merkezi ve bir teknopark kurduklarını belirten Erdoğan, şu ifadelere yer verdi:

"Batman Organize Sanayi Bölgesi'ni 200 hektar büyütecek altyapı inşaatını 2023 yılı sonu itibarıyla tamamladık, sanayicimizin hizmetine sunduk. Böylece yaklaşık 5 bin kişiye daha ilave istihdam imkanı getirdik. Şimdi Batman Organize Sanayi Bölgesi'ni 430 hektar daha büyütüyoruz. İstihdamı desteklemek için Batman'daki işverenlerimize toplam 5 milyar lira tutarında prim teşviki verdik. Enerjide, Batman'a Beşiriyi ve Kozluk'a doğal gaz arzını sağladık. Önümüzdeki dönemde Gercüş, Hasankeyf ve Sason'a da doğal gaz arzı sağlamayı planlıyoruz. 8 bin metrekarelik alana sahip Batman Şehit Şenay Aybüke Yalçın Halk Kütüphanesi'ni yapıp hizmete açtık. 31 Mart'tan sonra bunlara belediyelerimizle iş birliği içerisinde, Cumhurbaşkanınız olarak, grup yönetimi olarak hep beraber sizlere çok daha güzel hizmetleri getireceğiz."

Gün gün, saat saat enflasyon şenlikleri!

Alaattin AKTAŞ

28 Mart 2024 Perşembe

Tarih 3 Temmuz 2024, günlerden çarşamba, saat 10.00... TÜİK haziran ayına ilişkin TÜFE gerçekleşmesini açıklıyor. Merkez Bankası'nın öngörülerine göre yüzde 3 dolayında bir oran geliyor. Mayısta yüzde 74'ü aşan yıllık enflasyon haziranda yüzde 73'e yakın bir düzeyde oluşuyor. Çok kayda değer bir gerileme yok ama bu durum yine de **"Yıllık enflasyonda düşüş başladı"** şeklinde yorumlanıyor.

Asıl şenlik başlıyor!

Tarih 5 Ağustos 2024, saat 10.00, ayın 3'ü cumartesi gününe denk geldiği için temmuz ayının TÜFE gerçekleşmesi ancak pazartesi açıklanıyor. Asıl şenlik günü! Ekonomi yönetimi hesaplama çoktan bittiği için orandan tabii ki haberdar ama pazartesi gününe kadar sabretmek durumunda. Ama içleri içlerine sığmıyor; **"Pazartesi gelse ve oran ilan edilse de biz de şöyle göğsümüzü gere gere bir açıklama yapsak"** diye. Saat 10.00 oluyor ve TÜİK resmi açıklamayı yapıyor. Aylık artış yüzde 2.5 dolayında. Artık 2023'ün yüzde 9.49'luk oranı hesapta yok. O oran yıllık hesaplamaadan çıkıp tarihin çöplüğüne gitti bile! Yıllık toplamdan 9.49 çıkıp yerine 2.5 girince haziran sonunda yüzde 73'e gerilemiş olan yıllık enflasyon 10 puandan fazla düşüp yüzde 62'ye iniyor. Ekonomi yönetimi bu oranı biliyor bilmesine ama açıklamayla birlikte yine de bir bayram havası esiyor, eller havada birleşiyor; "çak, çak" sesleri yankılanıyor. "Basın açıklaması mı yapsak, yoksa sosyal medya hesaplarından mı duyursak" diye kısa bir görüş alışverişinden sonra sosyal medyada karar kılınıyor...

Bir büyük gün daha!

Tarih 3 Eylül 2024, günlerden salı, saat 10.00... Yine heyecanlı bir gün... Öyle ya bu kez de geçen yılın ağustosundaki yüzde 9.09'luk oran hesaplardan çıkacak. Bu oranın yerine girecek oran açıklanıyor; yine yüzde 2.5 dolayında bir oran geliyor. Yıllık enflasyonda temmuzda olduğu gibi çok hızlı bir düşüş kaydediliyor. Artık yıllık oran yüzde 52'ye inmiş durumda. Nereden nereye! Daha mayıs sonunda yüzde 74

olan yıllık enflasyonu üç ayda 22 puan birden geriletmekten daha büyük başarı olur mu? Mutluluktan ve enflasyon belasının belini kırmış olmaktan dolayı herkes Ay'a ya da Mars'a araç indirmiş Nasa çalışanları gibi neredeyse birbirine sarılacak!

Eylül düşüşü ılımlı

Tarih 3 Ekim 2024, günlerden perşembe, saat 10.00... TÜİK eylül ayı enflasyonunu açıklıyor. Bu kez önceki aylardaki gibi heyecanlı bir bekleyiş yok. Yok, çünkü yıllık hesaptan çıkacak oran temmuz ve ağustostaki gibi yüksek değil. 2023'ün yüzde 4.75'lik oranı hesaptan çıkıyor, onun yerine yüzde 2.5 dolayında bir oran giriyor. Yıllık enflasyon yine geriliyor ve yüzde 49 dolayına iniyor ama nerede o önceki iki ayın "çak" yaptıran gerilemesi! Daha sessiz karşılanıyor bu açıklama ve enflasyonun düşmekte olduğu dile getirilmekle yetiniliyor.

9 aylık artış yüzde 35'i buldu

Bu arada eylül ayındaki oranın açıklanmasıyla birlikte enflasyonla mücadelede başarısız olunduğu ve yıllık tahminde kalınamayacağı yönündeki eleştiriler daha da artıyor. Dokuz aylık TÜFE artışı yüzde 35'i bulmuş ve yıllık tahmine neredeyse ulaşılmış. Bu da eleştirilerin artmasına yol açıyor. (O tarihe kadar yıllık tahmin değişir mi, bilinmez.)

Senaryoyu okudunuz!

İşte önümüzdeki ayların senaryosu üç aşağı beş yukarı böyle olacak...

Temmuz, ağustos, eylül ve ekim aylarında üç aşağı beş yukarı bu tür konuşmaları, açıklamaları dinleyeceğiz.

Zaten ilk işareti Maliye Bakanı Mehmet Şimşek verdi. Ne dedi Şimşek geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada:

"Enflasyon 3 Temmuz'dan itibaren düşecek."

İşte biz de 3 Temmuz ve sonrasında olacakları sıraladık.

Bu arada tabloda kullandığımız 2024'ün marttan itibaren olan oranlarının Merkez Bankası'nın mevsimsellikten arındırılmış aylık tahminleri olduğunu belirtelim.

Ne yapılarak?

Tamam, yıllık enflasyon özellikle temmuzdan itibaren hızla gerileyecek ve biz bu gerilemeyi ağustosta öğreneceğiz.

İyi güzel de, bu ne yapıldığı, ne gibi önlemler alındığı için gerçekleşecek?

Sakın enflasyondaki bu gerileme ağırlıkla geçen yılki oranların devreden çıkmasına dayalı baz etkisi kaynaklı olmasın!

Ama bir hakkı teslim etmek gerek; bu yıl geçen yılki oranların yaşanmaması adına hiç adım atılmadı değil. Hiçbir şey yapılmadıysa en azından faiz yüzde 50'ye çıkarıldı. Hatta gecelik fonlamada oran yüzde 53 oldu.

Konu konuyu açıyor, soru soruyu doğuruyor...

Faizi artırınca enflasyonu doğrudan kontrol edebiliyor muyuz, yoksa döviz kontrol ederek mi enflasyon üstünde dolaylı etki sağlıyoruz? Amaç nihayetinde tabii ki enflasyonu düşürmek ama bizde bunun yolu önce döviz tutmaktan geçiyor.

Her ne kadar açıkça dile getirilmiyorsa da zaten biliniyor ki Merkez Bankası faizinin bu düzeye çıkarılmasındaki temel amaç da kur artışını frenlemek.

Demek ki biz geçen yıl seçim öncesinde faizi yüzde 8.5'e kadar indirmemiş ve seçimi izleyen haziran ve temmuz ayları toplamında yüzde 34'lük bir kur artışı şoku yaşamamış olsaydık ne geçen yılın temmuz ve ağustosundaki o rekor enflasyonu görecektik, ne de bu enflasyondan dolayı bu yıl baz etkili bir düşüş söz konusu olacaktı.

Enflasyonu yaratan da bu iktidar, enflasyonu düşürdüm diye övünecek olan da...

Ama sorunumuz çok daha büyük. Yıllık bazdaki fiyat artış hızını geçen yıllardaki oranlara çekebilsek, hatta daha aşağı indirebilsek bile fiyatların geldiği düzeyi ve bu fiyat düzeyinin yaptığı tahribatı, yol açtığı yaşam standardı bozulmasını nasıl tamir edebileceğiz ya da edebilecek miyiz, var mı böyle bir şansımız?

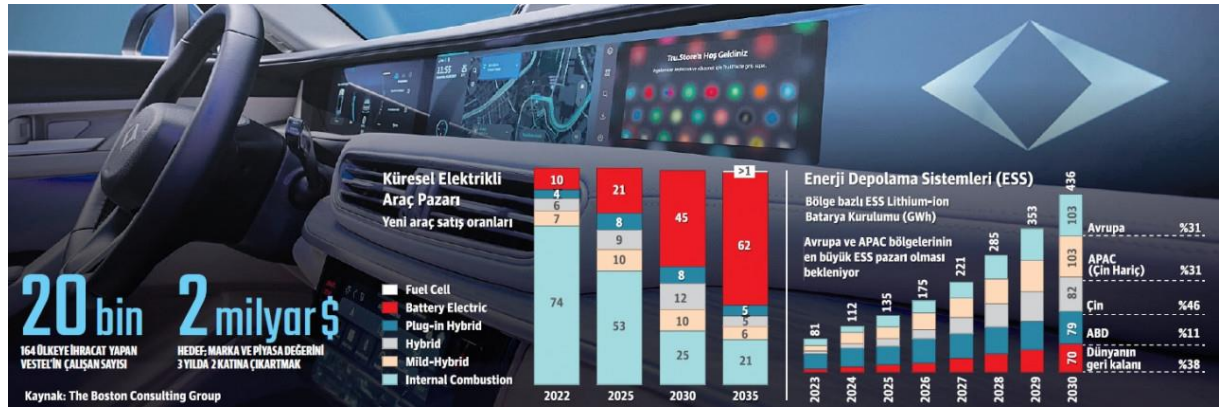
Yıllık enflasyon işte böyle düşecek (%)

	Yıllık hesaptan		Yıllık artış
	Çıkan (2023)	Giren (2024)	
Ocak	6,65	6,70	64,86
Şubat	3,15	4,53	67,07
Mart	2,29	3,00	68,23
Nisan	2,39	3,00	69,24
Mayıs	0,04	3,00	74,24
Haziran	3,92	3,00	72,70
Temmuz	9,49	2,50	61,67
Ağustos	9,09	2,50	51,91
Eylül	4,75	2,50	48,64
Ekim	3,43	1,50	45,87
Kasım	3,28	1,50	43,35
Aralık	2,93	1,50	41,36

Vestel, Togg deneyimini küresel arenaya taşıyor

Handan Sema CEYLAN

Vestel, küresel arenada hedefini “mobilité devriminin önemli oyuncularından biri olmak” olarak belirledi. Togg’la kazandığı deneyimi otomotiv sektörünün lider üreticilerine taşımak için görüşme halinde olan firma, piyasa değerini 3 yılda 2 milyar dolara çıkartmayı hedefliyor.

2020 yılından bu yana yıllık ortalama yüzde 60 büyüyen elektrikli araç satışı, paradigma değişimi başlatmış durumda. Boston Consulting Group’un analizlerine göre 2035’te dünyada her 100 araçtan 60’ının elektrikli olması öngörülüyor. 2030 yılı itibarıyla global şarj edilebilir araç stokunun 225 milyon adete ulaşacağı, paralel şekilde şarj soketi sayısının da 124 milyona çıkacağı tahmin ediliyor. Tüm bu veriler ışığında Vestel, mobilité devriminin önemli bir oyuncusu olmak için düğmeye bastı. Togg’la başlayan araç içi ekran ve bilgisayar üretimi, şarj araçları ile araç dışına taşınırken, Vestel dev otomotiv üreticilerinin de tedarikçisi olmak için görüşmelere devam ediyor.

Uçak içi bilgilendirme ve eğlence ekranlarının ve ekranların bilgisayarının tedariki için uluslararası şirketlerle görüşen Vestel, konteyner tipi bataryalar ve bunların yazılımları ile de oyun alanını genişletiyor. Firma, tüm bu çalışmaların yanında geleneksel sektörü beyaz eşya ve televizyon konusunda da 3 yılda iki katı büyüklüğe ulaşmayı hedefliyor. Vestel, Brand Finance’e göre 2023’te yüzde 28 artışla 927

milyon dolara ulaşan marka değerini tüm bu adımlarla üç yılda 2 milyar dolara çıkartmayı hedefliyor. Firma bu rakamla, 'Türkiye'nin en değerli markası' unvanına da göz koymuş durumda.

“Paradigma değişiyor ve biz mobilite tarafında dünyanın en büyük oyuncularından biri olmak istiyoruz” diyen Vestel CEO’su Ergün Güler; EKONOMİ’nin sorularını yanıtladı. Güler’den satır başları şöyle:

“PARADİGMA DEĞİŞİYOR ARACIN İÇİNDE OLMALIYIZ”

Dünyada elektrikli araba satışı 2020’den bu yana yıllık ortalama yüzde 60 büyüyor. Bu bir paradigma değişimi. Bir elektrikli arabada, içten yanmalı motorlu arabalara göre üçte bir daha az parça var. Bu da fiyatı ucuzlatıyor. Dünyada içten yanmalı araçların üretim hacmi 2030’da 240 milyar dolar olacak. Elektrikli arabalarda bu ekosistem aynı dönemde 150 milyar dolar. İçten yanmalı arabada, motor daha kompleks, silindirler, pistonlar, şanzımanlar var. Diyorum ki; elektrikli araba, elektrikli süpürge gibi büyüğü ve direksiyonu olanı. Bununla geleneksel araba üretkenler yarışmıyor. Ana üreticilerin özellikle satış sonrası hizmetlerde çok büyük gelirleri var. Elektrikli arabada öyle bir şey yok. Buji, şanzıman değiştirmiyorsun... Geçenlerde Alman [otomotiv](#) sektörünün duayeni bir isimle görüştüm. Diyor ki ‘Biz hala bir araba platformunu 4 yılda geliştiriyoruz, Çin’de bu süre 8 ay. Nasıl baş edeceğiz’... İşte bu paradigma değişimi. Biz de ‘Bu paradigma değişiminde pozisyon almalıyız, arabanın içinde olmalıyız’ dedik.

TOGG’UN HEM HİSSEDARI HEM TEDARİKÇİSİYİZ

Togg’un yüzde 23 hissedarıyız. Sadece hissedarı değil, tedarikçisi de olduk. TOGG’un ekranlarını biz üretiyoruz. Sadece televizyon üreticisi değiliz, ekran üreticisiyiz. Görüntü çözümleri sunuyoruz. İstanbul Havalimanı ilk projelerimizden, oradaki uçuş enformasyon ekranlarını biz yaptık. Bu bize çok güzel bir referans oldu, bu sayede dünyada başka yerlere de ihraç ettik. Şimdi pek çok AVM’deki ekranlar

bizim. Geleneksel araba üreticilerine gidip bizim ekranı beğendirmemiz, Türkiye'nin AB yolculuğuna benzerdi. Kapıda beklerdik. Ama Togg bizim önümüzü açtı. Bunu da ihaleye girerek, rüştümüzü ispatlayarak yaptık. Otomotivde belirli dünya standartları var. Ona uymak suretiyle denetimden geçerek, onay aldık. Ben aynı zamanda Togg Yönetim Kurulu Üyesiyim. Şimdiye kadar ekranlarla ilgili 'sıfır' şikayet aldık. Birinci seviye tedarikçi haline geldik. Dünyanın önde gelen otomotiv üreticileriyle de genel araç kontrol üniteleri tedariki için görüşüyoruz. Farklı parçalar da çalışıyoruz. Elektrikli arabaların maliyetinin yaklaşık yüzde 40'ını pil teşkil ediyor. Biz arabanın pilinde yokuz. Kalanın yüzde 20'si eğlence denen ekranla birlikte olan kısım. Bir de güç aktarım sistemleri var. [Ar-Ge](#) çalışmalarımız var. Güç aktarım sistemlerinde de olacağız.

“OCAK 2025’TE 1000 KW’LİK ŞARJ CİHAZI ÜRETİP, İLKLERDEN OLACAĞIZ”
Arabanın içinde olmakla birlikte şarj istasyonu (EVC) tarafında da varız. Grubumuzun şarj istasyonu ZES’te arabanızı taktığınız bir cihaz var. O cihazı, şarj istasyonunu biz üretiyoruz. Bu alanda çok iyi ve tecrübeliyiz Örnek vermek için bir küçük anekdot anlatayım. Global bir teknoloji şirketinin CEO’su Las Vegas’taki CES’te bir açıklama yaptı. ‘Elektrikli şarj istasyonlarında büyümek istiyoruz, gerekirse satın almalar yapacağız. Gururla söylüyorum 300 kW olan şarj istasyonumuz var’ dedi. Bunu okuduğumda çok mutlu oldum. Çünkü bizim elimizde sattığımız ve ihraç ettiğimiz 400 kW şarj istasyonumuz vardı. Bu yılın ikinci çeyreğinde Mayıs’ta 640 kW geliyor, Ocak 2025’te de 1000 kW. Dünyada 1000 araba şarj istasyonu var (EVC), yapan şirket sayısı çok az. Biz onlardan birisiyiz.

“TÜRKİYE’DEKİ DC KAPASİTESİNİN YAKLAŞIK YÜZDE 70’İNİ BİZ KURDUK”
Elektrikli şarjda bir AC’ler bir de DC’ler var. DC’ler hızlı şarj edenler. Bunlar da konvansiyonel, hızlı ve ultra hızlı olarak kategorilere ayrılıyor. Biz ultra hızlı kategorisinde olan nadir şirketlerden biriyiz. 4 hafta önce , Hollandalı Heliox’u 100 milyon dolara satıldı. Büyük bir para değil, ama bu Hollandalı şirkette spesifik 1000 kW EVC var. Otobüsleri ve TIR’ları şarj eden üretimin bilgi birikimi mevcut. Sadece 25 mühendis çalışıyor. Heliox, belediye otobüslerinin şarjını üretiyor. Biliyorsunuz belediye otobüsleri planlı hareket ediyor. Ne zaman şarj edeceğiniz belli. Ama kitle üretimine geçtiğiniz zaman o dalgalı gidişe ayak uydurmalısınız. Biz orada başarılıyız. Türkiye’deki DC kapasitesinin yaklaşık yüzde 70’den fazlasını biz kurduk. Çünkü TOGG’un açtığı ihalenin önemli bir kısmını biz aldık. Diğer kısmını da Çinli bir tedarikçi aldı. Onlarla yarışarak, hak ederek bu ihaleyi aldık.

“OYUNUN ADI ‘İLK GELEN KAZANIR’ BİZ İLK GELENİZ”
ZES, Trugo, Eşarj ve Kalyon gibi elektrikli şarj operatörleri Türkiye’de yayılıyor. Bunlardan üçünün ana tedarikçisi biziz. Ürünlerini biz üretiyoruz. 400 kW’, 240kW, 60kW’lik ürünleri ihraç ediyoruz. 640 kW’lik olanı da ihraç edeceğiz. Elektrikli araç satışları, ekipmanları, satış sonrası hizmetleri ve ilgili diğer hizmetlerle elektrikli araç ekosistemi 2030 itibarıyla 150 milyar [dolar](#) büyüklüğe ulaşacak. Oyunun adı ‘ilk gelen kazanır’. Çünkü çok şirket yok. Biz ilklerdeniz. Hızlı ilerleyip, Avrupa’nın önemli

tedarikçilerinden biri olduk. Herkes elektrikli şarj istasyonu yapacağız diyor. Biz zaten AC'leri 2017'den beri ihraç ediyoruz. DC'leri de 3 yıldır ihraç ediyoruz. Daha da hızlı olmalıyız.

“BATARYA LİSANSI 29 GİGAWATT BİZ DE TAMAMINA TALİBİZ”

Büyümek istediğimiz üçüncü bir bacak, bizim için elektrikli batarya çözümleri. Elektrikli bisikletten başlıyor, ihtiyaç büyüklüğünde yukarı doğru çıkıyor. Biz konteyner tipi yüksek kapasiteli batarya çözümlerinde farklılaşıyoruz. Bu, AVM'ler, oteller jeneratörün yerini alacak. Diyelim ki bir konteyner bataryayı AVM'nize entegre ettik. Sizin AVM'nizin bir günde kullandığı elektriği bu konteynerler size birkaç gün boyunca sunabilir. Jeneratöre ihtiyacınız olmaz. Jeneratörde dizelin litresini düşünün, elektriğin fiyatını düşünün inanılmaz bir fiyat avantajı... Bu C&I (ticari ve endüstriyel) dediğimiz kısım. Bir de Utility dediğimiz büyük elektrik santralleri var. Bunlara sadece Türkiye değil, Avrupa da teşvik veriyor. Bu da karbon ayakizini azaltıyor. Elektriğini rüzgârdan, güneşten üret, sonra bunu batarya ile dengele. EPDK'nın önümüzdeki 5 yıl için verdiği lisans 29 gigawatt. Vestel olarak bu pazara da talibiz. 2030'da itibarıyla beklenen global kurulması gereken güç büyüklüğü 400-430 GW, Avrupa'da ise 1000 GW seviyesinde. Afrika hızla büyüyor, ihtiyacı var. Orada Türk markalarının özellikle Vestel'in çok iyi bir algısı ve tecrübesi var.

“ELEKTRİK UCUZKEN ŞEBEKEDEN ÇEK, SONRA BATARYADAN KULLAN”

Yazılım bataryalarda en az donanım kadar önemli. Yazılım daha ucuz saatlerde elektriği depolayıp kullanmanızı sağlıyor. Şebekede o anda tarife en ucuzda, beklemeden şebeke ucuzken elektriği çek, şebeke pahalıyken örneğin AVM'nin elektriğini bataryadan ver. Bunu yazılım yapıyor. Düşünün akşam saat 10:00'dan sonra AVM'de kimse yok. Elektrik ucuz. Sabah elektrik pahalı, ısı ısı her yer yanıyor. Geceleyin doldurduğunuz konteyner büyüklüğündeki batarya sizi uzun süre götürebiliyor, uzun yıllar ömrü var. Elektrikli arabalar da en çok bataryaları yüzünden eleştiriliyor, bataryanın ömrü dolduğunda çöp olacak diye. Bu bataryayı geri çevirmek çok meşakkatli. Konteyner tipi cihazlarda, arabanı alıyorsun, koyuyorsun uzun yıllar kullanabiliyorsun. Çünkü arabadaki batarya güç istiyor, iyi olmak zorunda. Ama AVM'nin bataryası, standart, dalgalanma yok. Şirket olarak mobilitateye geçerek, sürdürülebilirlik için de önemli bir katkı yapmış, ileri dönüşüm yapmış oluyoruz.

Vestel, ‘medeni trendler’in dışında kalmayacak!

Pandemi sırasında iki güzel iş yaptım kendim için. Birincisi Stanford'ın LEAD Eğitim Programı'nı aldım. Her yıl 200 kişi alıyorlar. Pencereler açtı bende. Bir de online Osmanlı Türkçesi öğrendim. Stanford'da Baba Shiv diye harika bir profesör var. Eğitim de “Dünyada büyük kırılmalar, ana akımların hızlanmasını sağlar. Medeni trendlerin katalizörleridir. Siz yönetici olarak bir teknolojik trendi kaçırabilirsiniz, önemli değil. Yatırım yapar, parayı koyarsınız, teknolojik trendi yakalarsınız. Ama kültürel olarak medeni bir trendin dışında kalırsanız, kaybedersiniz” dedi. Mesela Birinci ve İkinci Cihan Harpleri iki medeni trendin hızlandırıcısı olmuş. Birisi kadın.

Kadın dünya savaşları öncesinde, fabrikada yok, ofiste yok, cephede yok. Bu büyük kırılma kadını hak ettiği yere doğru getirdi. Belki yine olacaktı ama 50 yıl sonra olacaktı. Bunu hızlandırdı. İkinci trend; mühendislik. Dünya savaşlarından önce aileler, çocuklarının hukukçu, doktor olmalarını istiyordu. Mühendise, madenci, marangoz, usta gözüyle bakılıyordu. Savaşlarda, uçak, top, silah lazım olunca mühendislik öne çıkıyor. Pandeminin de hızlandırıcı olduğu medeni trendler var. Biri LOHAS (Lifestyle of Health and Sustainability/Sağlık ve Sürdürülebilirlik Üstüne Kurulu Yaşam Tarzı), ikincisi de 'work from anywhere/her yerden çalış'. Şimdi bunu yaşıyoruz. Bu 'evden çalışmak' değil. Bu Manisa'daki dizayn ekibimin 15 kişinin Rio'da çalışması gibi. Bu trend üzerine konuşurken, Prof. Shiv 'Sizin eğitilmiş çocuklarınız da İngilizlerin, Amerikalıların, Almanların iş gücü piyasasının hedefinde olacaktır' demişti, şu anda bunu tecrübe ediyoruz. Şirket olarak trendlerin dışında kalmayacağız.

Televizyonda arayüz sağlayıcılarla 'evlilik' değil 'müttefiklik' istiyoruz

Mobiliteye yüklenirken, ana işimiz beyaz eşya ve TV'yi de ihmal etmeyeceğiz. Orada da 3 yılda çarpı 2 hedefi koyduk. Hem ciroda hem piyasa değerinde. Vestel Avrupa'daki 3 büyük TV üreticisinden biri, beyaz eşyada da ilk 5'te. TV konusunda da paradigma değişimi yaşıyoruz. Donanım üreticisiydik, şimdi platformuz. 15 milyon akıllı televizyonumuz insanlar tarafından her gün izleniyor. Bunların 10 milyonu 'güncellenebilir' durumda. Artık, televizyon üreticileri, bu özellikleri ile reklam tarafında medya satabilecekler. Oyun değişiyor, çok kısa bir zaman sonra platform savaşları göreceğiz. IOS ve Android için durum böyle... Amazon, Google, Samsung, LG hepsi oyunun içinde. Bu alanda bizimle çalışmak isteyen ABD'li firmalarla görüşüyoruz. Ama tek birinin platformu olamayız. Evlilik tek bir kişiyle olur. Biz evlilik değil, birkaç arayüz sağlayıcıyla 'müttefiklik' yapmak istiyoruz.

Servetten alınan vergilerin payı sadece yüzde 2,7

Naki BAKIR

28 Mart 2024 Perşembe

Türkiye’de merkezi yönetim ve yerel yönetimlerce son on yılda yurttaşların varlıkları üzerinden tahsil edilen servet vergilerinin devletin toplam vergi gelirleri içindeki payının sadece yüzde 2,7 olduğu belirlendi.

Geçen yıldan bu yana Davos ile başlayan, uluslararası iş dünyasında aralıklarla kamuoyunda tartışılan bir konu haline gelen servet vergisi yeniden gündemde. İstatistikler, Türkiye’de yıllar itibarıyla devletin kasasına giren verginin üçte ikisine yakın kısmını, yaşamsal ihtiyaçları dolayısıyla satın aldıkları mal ve hizmetler üzerinden tüketicilerin ödediğini ortaya koyuyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre, ücretliler de dahil gelir vergisi mükellefleri ile kurumlar vergisi mükellefi şirketlerin ödediği vergiler, toplam tahsilatın üçte birini oluştururken, konut, bina, arsa, arazi, taşıt ve benzeri varlık sahipleri ve miras elde edenlerin ödediği mülkiyetten/servetten alınan vergilerin payı sembolik düzeyde kalıyor.

Genel yönetim (merkezi yönetim + mahalli idareler) bütçesi vergi gelirleri (Milyar TL)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	10 yıl
GENEL YÖNETİM BÜTÇE GELİRİ	652,1	747,1	859,6	937,8	1.119,0	1.284,6	1.405,8	2.027,1	3.797,7	5.139,1	18.059,8
TOPLAM VERGİ GELİRLERİ	362,2	419,1	471,7	550,4	636,7	690,3	852,4	1.189,5	2.303,4	4.529,1	12.094,7
GELİR VE KARDAN ALINAN V.	106,2	119,1	139,6	165,3	217,7	241,5	283,9	397,6	863,9	1.480,3	3.095,2
Gelir Vergisi	73,9	85,8	96,6	112,4	139,0	162,7	158,8	219,7	356,5	694,0	2.099,3
Kurumlar Vergisi	32,3	33,4	43,0	52,9	78,7	78,8	105,1	178,0	507,5	786,3	1.895,9
MÜLKİYETTEN (SERVETTEN) AL. V.	13,2	15,3	17,3	18,4	22,5	25,3	28,5	34,8	45,2	109,6	329,9
Versaet ve İntikal Vergisi	0,4	0,4	0,6	0,7	0,9	1,1	1,3	2,3	2,9	4,2	14,9
Motorlu Taşıtlar Vergisi	7,8	8,9	10,0	10,8	12,8	14,5	16,0	18,8	23,6	70,2	193,5
Değerli Konut Vergisi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,02	0,04	0,8	0,8
Bina Vergisi*	3,6	4,2	4,9	5,1	6,5	7,4	8,6	10,4	13,9	23,5	87,9
Arsa Vergisi*	1,4	1,6	1,8	1,7	2,1	2,2	2,5	3,1	4,6	7,9	28,8
Arazi Vergisi*	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	3,0	3,9
TÜKETİMDEN ALINAN (DOLAYLI)	242,7	284,7	314,8	366,7	396,3	423,5	560,0	755,9	1.476,7	2.929,2	7.750,5
Dahilde Alınan KDV	38,1	46,4	54,0	55,6	56,4	55,5	71,6	123,5	175,1	505,5	1.181,6
Özel Tüketim Vergisi	92,3	107,3	121,6	139,6	135,6	149,4	209,8	208,6	429,5	928,2	2.521,9
Dış ticaretten alınan (KDV, G.V. Vd.)	71,1	83,2	86,2	112,9	138,2	142,7	185,5	297,5	688,0	1.095,1	2.870,5
Diğer dolaylı vergi ve harçlar**	41,2	47,8	52,9	58,6	66,2	75,9	93,1	126,4	214,0	400,4	1.176,4
EYS VERGİLERİ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	1,1	7,6	10,1	19,1
Servet vergilerinin payı (%)	3,6	3,6	3,7	3,3	3,5	3,7	3,3	2,9	1,9	2,4	2,7
Gelir ve kardan alınan vergilerin payı (%)	29,3	28,4	29,6	30,0	34,2	35,0	31,0	33,4	36,1	32,7	33,0
Dolaylı vergilerin payı (%)	67,0	67,9	66,7	66,6	62,2	61,3	65,7	63,6	61,7	64,7	64,1
Vergi / Bütçe gelirleri (%)	55,5	56,1	54,9	58,7	56,9	53,7	57,0	58,7	63,0	88,1	67,0

*Belediyelerce tahsil edilen bu vergilerin 2023'e ait 9 aylık tutarları, yıllar itibarıyla son çeyrek payları dikkate alınarak tahmini yıllık baza getirildi. **BSMV, Şans Oyunları, Özel İletişim, Dijital Hizmet ve Damga Vergisi ile çeşitli işlem ve belgeler için alınan tüm harçlar.

Servet vergisi sembolik

Bütçe istatistiklerinden yapılan hesaplamaya göre 2014- 2023 dönemini kapsayan son on yılda merkezi yönetim ve yerel yönetimlerce toplanan vergi 12 trilyon 94,7 milyar lira oldu. Bu pastada mülkiyet üzerinden alınanların payı ise yaklaşık 330 milyar lira ile sadece yüzde 2,7 düzeyinde kaldı.

Motorlu taşıt sahipleri on yılda toplam 193,5 milyar lira vergi öderken, belediyelerce tahsil edilen bina vergisinde on yıllık tahsilat 87,9 milyar, arsa vergisinde 28,8 milyar, arazi vergisinde 3,9 milyar lira olarak gerçekleşti. Devletin vergi gelirlerinin rekor bir büyüme kaydettiği son on yılda, bunun içinde mülkiyetten alınan vergilerin payının giderek düştüğü gözlemlendi. Servet vergilerinin 2014 yılında yüzde 3,6 olan toplam vergi gelirleri içindeki payı 2023 yılında yüzde 2,4'ye kadar düştü.

Üçte ikisi tüketiciden

Devletin çeşitli kesimlerden 12 trilyon lirayı aşan vergi geliri elde ettiği son on yılda bunun yüzde 64,1 oranındaki 7 trilyon 750,5 milyar lira ile en büyük bölümü, yurttaşların tükettiği mal ve hizmetler üzerinden çeşitli oran ve tutarlarda nispi ve maktu olarak kaynağından tahsil edilen dolaylı vergiler yoluyla elde edildi.

Bu dönemde yurttaşlar yurt içinde satın aldıkları mal ve hizmetler dolayısıyla 1 trilyon 181,6 milyar liralık katma değer vergisi (KDV) ve 2 trilyon 521,9 milyar liralık da özel tüketim vergisi (ÖTV) ödedi. İthal ürünlere ödenen KDV ile gümrük vergisi ve dış ticaretten sağlanan diğer vergi ve gelirlerin on yıllık tahsilat tutarı 2 trilyon 870,5 milyar liraya ulaştı.

Aynı dönemde diğer dolaylı dolaylı vergiler olan Banka ve Sigortacılık Vergisi (BSMV), Şans Oyunları Vergisi, Özel İletişim Vergisi, Dijital Hizmet Vergisi ve Damga Vergisi ile yargı, noter, trafik, pasaport gibi çeşitli resmi işlem ve belgelerden alınan harçlar ve Belediyelerce tahsil edilen yine “harç” niteliğindeki Çevre Temizlik Vergisinde toplam tahsilat 1 trilyon 176,4 milyar lira olarak gerçekleşti.

Gelir ve kârın payı da düşük

On yıllık dönemdeki toplam vergi gelirinin yüzde 17,4 oranındaki 2 trilyon 99 milyar liralık bölümünü ise ücret geliri ve ticari ve zirai kazanç ile irat elde edenlerden yapılan Gelir Vergisi tahsilatı oluşturdu.

Sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler ile iş ortaklıklarının ödediği Kurumlar Vergisinde bu dönemdeki tahsilat da 1 trilyon 895,9 milyar lira ve bunun toplam vergi gelirlerindeki payı yüzde 15,7 oldu. Böylece gelir ve kazanç elde edenlerin on yılda ödediği toplam vergi 3 trilyon 995,2 milyar lira ile devletin bu dönemdeki toplam vergi gelirinin yüzde 33'ünü oluşturdu.

Bütçede verginin payı arttı

Vergi dışı gelirlerdeki artışın daha düşük kalması nedeniyle genel yönetim bütçe gelirleri içinde vergi gelirinin payının da son on yılda önemli oranda yükseldiği dikkati çekti. 2014 yılında genel yönetim toplam bütçe gelirlerinin yüzde 55,5'ini vergi tahsilatı oluşturuyordu.

Bu oran 2022 yılında yüzde 63'e kadar yükseldi. Deprem maliyetleri ve diğer nedenlerle kamu harcamalarının, bütçe açığının ve kamu borçlanma gereğinin aşırı büyümesi üzerine ek bütçe yoluna gidilen seçim yılı 2023'te ise verginin bütçedeki payı arızı bir sıçrama ile yüzde 88,1'e çıktı. Son on yılın ortalamasında ise genel yönetim toplam bütçe gelirinin yüzde 67'sini, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerce tahsil edilen vergiler oluşturdu.

Servet vergisi nedir?

Servet vergisi; gerçek ve tüzel kişilerin sahip oldukları taşınır ve taşınmaz mallar üzerinden tahsil edilen vergilere deniyor. Türkiye'de Veraset ve İntikal Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi ve Emlak Vergisi bu kapsamda devamlı alınan servet vergilerini oluşturuyor.

Dünyada ve Türkiye'de ekonomik kriz, pandemi, savaş durumları ya da benzeri sıkıntılı dönemlerde kişilerin sahip oldukları varlıkları üzerinden belli oranlarda alınan yeni ve ek servet vergileri getirilebiliyor, bunların bir kısmı daha sonra kalıcı hale gelebiliyor. Sahip olunan varlıkların bazıları üzerinden tahsil edilen vergi, "kısmî servet vergisi" olarak adlandırılıyor.

Kişilerin sahip oldukları varlıklardan borçları düşülerek bulunan değer üzerinden tahakkuk ettirilen vergiye ise "net servet vergisi" deniyor. Avrupa ülkeleri içinde servet vergisi uygulayanların gelişmiş ülkeler olduğu dikkati çekiyor. Belçika, Fransa, İtalya ve Hollanda kısmî, Norveç, İspanya ve İsviçre ise net servet vergisi uyguluyor. Diğerlerinde ise bu vergi alınmıyor.

Servet dağılımı çarpık

İsviçreli yatırım bankası Credit Suisse'in (CS) Küresel Servet Raporu'nda, 2022 yılı itibarıyla Türkiye'de toplam servet 1 trilyon 41 milyar dolar hesaplanıyor. Ancak servetin dağılımında yüksek boyutlardaki eşitsizlik göze çarpıyor. Servet miktarına göre en tepedeki yüzde 1'lik "kaymak tabaka" (cream de la creme), toplam servetin yüzde 39,5'una sahip durumda. En varlıklı yüzde 5'lik kesimin toplam payı yüzde 59,2'ye, en varlıklı yüzde 10'luk nüfusun toplam payı yüzde 69,8'ye ulaşıyor.

En varlıklı yüzde 1'in servetinin değeri 411,2 milyar dolar ve ilk yüzde 10'un servet büyüklüğü 726,6 milyar dolara ulaşıyor. Buna göre servetlerinin toplam değeri 314,4 milyar dolar olan nüfusun yüzde 90'lık kesimi, toplam ülke servetinin ancak yüzde

30,2'sine sahip. 85 milyonu aşan nüfusta 4 bin 835 kişi 5-10 milyon dolar, 2 bin 920 kişi 10-50 milyon dolar, 320 kişi 50-100 milyon dolar, 124 kişi 100-500 milyon arasında, 31 kişi ise 500 milyon dolar üzerinde servete sahip bulunuyor.

Toplam servet değeri toplam nüfusa bölündüğünde kişi başına ortalama değer 12 bin dolar dolayında bir değere karşılık gelirken, yetişkin başına ortalama servet ise 17 bin 578 dolar ediyor. Servet değerine göre sıralandığında tam ortada yer alan "ortanca nüfus"un serveti ise 5 bin 488 dolar düzeyinde bulunuyor. Ortalama servetin ortanca servete bölünmesi, ülke bireyleri arasındaki derin servet uçurumuna işaret ediyor.

1994 ve 1999'daki servet vergileri

Türkiye'nin iç finansman yapısının bozulması, dış ticaret açıklarının büyümesi sonucu ağır bir ekonomik kriz yaşadığı 1994 yılında Tansu Çiller başkanlığındaki dönemin hükümetince alınan "5 Nisan Kararları" kapsamında; gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine getirilen "Ekonomik Denge" ve "Net Aktif" vergileri gibi ek vergilerin yanı sıra varlık sahiplerinden de servet vergisi niteliğinde ek Emlak ve ek Motorlu Taşıt Vergisi tahsil edilmişti.

17 Ağustos 1999 tarihinde Marmara bölgesinde meydana gelen 7,4 şiddetindeki depremin ardından da hasarların telafisi için kaynak temini amacıyla Bülent Ecevit'in başında olduğu dönemin hükümetince getirilen ek vergilerin de bir kısmı servetten alınmıştı. Gayrimenkul sahiplerinden 1999 yılı emlak vergisi matrahları üzerinden bir defaya özgü ek emlak vergisi Aralık 1999 ve Mart 2000 olmak üzere iki eşit taksitte alınmış, taşıt sahiplerinden de 1999 yılı tutarı kadar olmak üzere bir Motorlu Taşıtlar Vergisi daha tahsil edilmişti.

Geçen yıl şubat ayında gerçekleşen Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi için yapılacak harcamalar başta olmak üzere kamu idarelerinin artan ödenek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla temmuz ayında çıkarılan ek bütçe kapsamında da araç sahiplerinden bir defaya özgü ek Motorlu Taşıtlar Vergisi getirilmiş ve iki eşit taksitte alınmıştı.

Servet vergisine karşı görüşler

Ekonomide olumsuz koşulların hâkim olduğu bu süreçte kamu maliyesini rahatlatmak ve genel ekonomide iyileşme amacıyla servet sahiplerinden ek vergi alınması önerisi gündeme gelirken, ekonomi çevrelerinde karşı görüşler de dillendiriliyor.

Net servet vergisi ve kısmi servet vergisi uygulayan ülkelerin hepsinin gelişmiş ülkeler olduğu, gelişmiş ülkelerin çoğunda, gelişmekte olan ülkelerin ise hiçbirinde bu verginin alınmadığı, itirazların başında geliyor. Servet vergisi uygulayabilmek için kayıt dışı ekonominin yaygın olmaması gerektiği devrulanıyor. Bir kesim kayıt dışı kazancını sistem dışına çıkarıp vergisini ödemezken, gelirini beyan edip vergisini

28.03.24

ödeyen kayıt içindekilerin bir de servet vergisi ile cezalandırılmış olacağı, bunun da adaletsizliği artıracığı ifade ediliyor.

Getirilecek ek yükün üretimi ve milli geliri düşüreceği, vergi sisteminde uzun vadeli düşünmeden yapılan uygulamaların sistemi bozduğu, köklü yapısal reformlarda geç kalındığı vurgulanırken, bütçe açıklarını kapamada, servet vergisinden önce kamuda israfın ortadan kaldırılması gerektiği kaydediliyor.

Abdulkadir Selvi

Kürtlerin ve dindarların sorununu Erdoğan çözdü

Ekrem İmamoğlu, PKK'nın siyasi uzantısı olan DEM Parti, "kent uzlaşısı" adı altında ittifak yaptı.

Ama Saraçhane medyası diğer yandan AK Parti'nin yeni çözüm sürecini başlatacağı tezini işliyor. Erdoğan, "Baldıran zehiri" içme pahasına çözüm süreçleri başlattı, Kürt sorununun çözümü konusunda Cumhuriyet tarihinde yapılamayanları yaptı.

Yıllar sonra seçim meydanlarına dönen Leyla Zana, miting konuşmalarını Kürtçe olarak yapıyor. Kimin sayesinde? 90'lı yıllarda olsa kürsüden inmeden tutuklanırdı.

KÜRT SORUNUNU ÇÖZERSE ERDOĞAN ÇÖZER

Ahmet Türk ve Leyla Zana o dönemlerin en önemli siyasi figürlerinden. Yıllarca cezaevinde yatarak bedel ödediler. Leyla Zana ve Ahmet Türk'ün geçmiş deneyimler ışığında 'Kürt sorununu çözerse Erdoğan çözer' şeklindeki değerlendirmeleri gözleri Cumhurbaşkanı'na çevirdi. Bu açıdan Erdoğan'ın Diyarbakır mitinginde verdiği mesajlar çok önemliydi.

TERÖR; KIRMIZI ÇİZGİ

Erdoğan, "Terörün her çeşidine mesafe koyan herkesle oturur konuşuruz" dedi. Böylece kırmızı çizgisini ortaya koydu. "Kapımız teröristlere de terör örgütünün güdümünde siyasetçilik oynayanlara da kapalıdır" diye konuştu.

SİYASİ TUTARLILIK

Bu sözü İzmir'de, Trabzon'da, Edirne'de söylemek kolay. Ama önemli olan bu sözü Diyarbakır meydanında söyleyebilmek. O nedenle Erdoğan tutarlı bir lider. Diyarbakır'da ne söylüyorsa Ankara'da da aynı şeyi söylüyor.

ŞEMDİNLİ'DE ÖZAL'LA

1984 yılında PKK'nın ilk eylemi olan Şemdinli ve Eruh baskınından sonra dönemin başbakanı Özal'la birlikte Şemdinli'ye giden gazetecilerden biriydim. O günden beri Kürt sorununun çözümü konusundaki aşamaları yakından takip ettim. Leyla Zana ve arkadaşları Kürtçe yemin ettikleri zaman Meclis kulisindeydim. Meclis'ten beyaz minübüse bindirilip cezaevine götürüldüklerinde kendilerini izleyen gazetecilerden biriydim. 90'lı yıllarda Nevruz eylemlerini izlemek üzere bölgeye giden muhabirlerdendim. Faili meçhul cinayetlerin yaşandığı 90'lı yılları da Barzani'nin, Şivan Perver'in Diyarbakır meydanındaki karşılanmalarını da yakından izledim.

ERDOĞAN İMZASI

Bugün Kürt sorunun çözümü adına ne varsa altında Erdoğan'ın imzası var diyebiliyorum. Hem de Erdoğan bunu askeri vesayete, derin devlete ve PKK terörüne rağmen başardı.

Bugün 'Kürtçe yemin etti' diye hapse atılan Leyla Zana, seçimlerde Kürtçe propaganda yapabiliyorsa, Kürtçe afişler asılıp, devletin televizyonu 24 saat Kürtçe yayın yapabiliyorsa, Erdoğan sayesinde oldu. AK Parti iktidar olduğunda Kürt sorunu adına 32 başlık vardı. Cezaevinde, hastanede, mahkemede dahi Kürtçe konuşulamıyordu. Cezaevinde çocuğuyla Kürtçe konuşamayan, mahkemede Kürtçe ifade veremeyen, hastanede derdini Kürtçe anlatamayan bir bölge gerçeği vardı. Kürtçe seçmeli ders imkanı getirildi. Anadilde eğitim haricinde tüm sorunlar çözüldü. Kürtçe kaset dinlemenin yasak olduğu yıllardan Kürtçe konserlerin verildiği günlere ulaştık.

Bu sorunları Erdoğan çözdü. Zaten ondan başka bir lider başaramazdı.

ERDOĞAN'IN SİTEMİ

Erdoğan sitem etmedi. 'Bu sonuçların Diyarbakırlıların da içine sinmediğine inanıyorum' diye zarif bir ifade kullandı. "Diyarbakır'da bu kardeşinize yüzde 28,5 ve tek parti faşizminin bugünkü temsilcisi CHP adayına yüzde 71,5 oy çıkmışsa durup üzerinde mutlaka düşünmemiz lazım" dedi. Ama ben bir sitem hissettim.

Peki Diyarbakırlılar; Erdoğan haksız mı? Kılıçdaroğlu, Kürt sorunu adına neyi çözdü? Peki İstanbul'daki Kürtler; Kürt sorunu adına Ekrem İmamoğlu neyi çözer?

DİYARBAKIRLILARA SORDU

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Diyarbakır meydanında, "Şu soruma bütün Kürt kardeşlerim ellerini vicdanlarına koyarak cevap versin" diye sordu.

* “Onlar çukur eylemleriyle bu şehrin sembolü olan Sur’u mahvederken, biz kimsenin burnunu kanatmadan meseleyi bitirmenin ve ardından bölgeyi yeniden inşa etmenin mücadelesini vermedik mi?”

Ramazandan önceki hafta Diyarbakır’daydım. Geçen yıl 1 milyon 70 bin turist gelmiş, bu yıl 2 milyon turist bekleniyor. Bugün Sur, terörist değil, turist kaynıyor.

DİYARBAKIR CEZAEVİ

* “Onlar Diyarbakır Cezaevi’nin edebiyatını yaparken, biz burayı şehrimize yakışır bir müze ve kültür merkezine dönüştürmedik mi?”

* “Onlar her evden bir cenaze çıkartarak kan siyaseti yaparken, biz evlatlarımızı yaşatmak, eğitimiyle, istihdamıyla hayata bağlamak için çırpınmadık mı?”

* “Onlar yolların altına mayın döşeyerek tuzak kurarken, biz açtığımız yollarla, inşa ettiğimiz tesisler, şehirlerimizi kalkındıracak yatırımları hayata geçirmedi mi?”

SESSİZ DEVRİMLER

* “Onlar baskıyla tehditle şiddet kullanarak, can alarak iradenizi gasp ederken biz hak ve özgürlükleri genişleten sessiz devrimlerle eşi benzeri görülmemiş reformlarla demokrasiyi güçlendirmedik mi?”

Diyarbakır meydanında kimse de ‘Hayır sen bunları yapmadın’ diyemedi.

ERDOĞAN’IN KADERİ

Erdoğan, Kürtlerin asırlık sorunlarını çözdü. Erdoğan dindarların asırlık mücadelelerini hedefine ulaştırdı. Başörtüsü yasağını kaldırıp, Ayasofya’yı ibadete açtı. Ama bir yandan DEM, diğer yandan Yeniden Refah Partisi, Erdoğan kaybetsin diye mücadele ediyorlar.

Bu da Erdoğan’ın kaderi olsa gerek.

ÖZGÜR ÖZEL, MERAL AKŞENER’İ ÇILDIRTACAK

Meral Akşener, 2018 milletvekilliği seçimlerinde CHP ile ittifak yapmıştı.

Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş’ın kazandığı 2019 seçimlerinde CHP’ye ittifak teklifini İYİ Parti götürmüştü.

2023 Cumhurbaşkanlığı seçiminde CHP ile İYİ Parti yine Millet İttifakı yaptı.

Üç seçimde de CHP medyası Meral Akşener’i yere göğe sığdıramıyordu. Masadan kalkıp geri oturduğu sırada, Akşener’in tabiriyle, “Ölmüş anası”na dahi küfrettiler.

İYİ PARTİ’Yİ PARÇALAMA OPERASYONU

Ama ne zaman ki bu seçimlere hür ve müstakil olarak girme kararı aldı, Akşener'in başına gelmeyen kalmadı. Partisi parçalandı, milletvekilleri istifa ettirildi, il başkanları, belediye meclis üyeleri organize bir şekilde koparıldı. Akşener'in İkinci Fatih ilan ettiği Ekrem İmamoğlu, İYİ Parti'ye operasyon yaptı.

Şimdi bu filmin başka bir versiyonu yaşanıyor.

Özgür Özel, İYİ Parti'ye sarmış durumda. Gittiği her yerde İYİ Parti'nin çekilmesi için çağrı yapıyor. Balıkesir'de, İYİ Parti'nin jest yapıp adayını çekmesini istedi.

MİDEM BULANIYOR

Meral Akşener bunun üzerine "CHP'nin jest istemesinden bıktım usandım, midem bulanıyor artık" diye tepki gösterdi.

Belli ki Akşener'in tepkisi etkili olmamış. Özgür Özel bu kez Edirne'de CHP adayının seçilmesi için İYİ Parti adayının çekilmesini istedi.

Özgür Özel'in çağrıları Meral Akşener'i bunaltmış olmalı ki, "Türk siyasetinde bu şekilde bir cıvıklık, ayıp asla olmamıştır" dedi.

Özgür Özel'in durmaya niyeti yok. Belli ki Meral Akşener'i çıldırtana kadar çağrılarına devam edecek.

Esfender KORKMAZ

Hükûmet işsizliği görmek istemiyor mu?

İstihdam politikası ve tedbirleri için 2023-2025 Orta vadeli programda birinci madde;

“1. Nitelikli işgücünün geliştirilmesi amacıyla bölgesel ve sektör odaklı eğitim ihtiyaç analizleri yapılacak, mesleki eğitim programları dijital ve yeşil dönüşümün gereklerine cevap verecek şekilde güncellenecektir.” şeklindedir.

2024-2026 OVP’de de yine birinci madde değişmemiş, yalnızca ifadenin kelime yapısı değişmiştir.

“1. Nitelikli ara eleman ihtiyacının sağlanmasına yönelik pilot illerde yapılacak analiz sonuçları dikkate alınarak sanayi ile işbirliği içerisinde mesleki eğitim programları hayata geçirilecektir.” denilmiştir.

Bu temenniler mevcut çalışanlarla ilgilidir. İstihdam yaratılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve istihdamın artırılması programda yer almıyor.

*TÜİK verilerine göre, Türkiye’de işsizlik yüzde 10 dolayında kronikleşti.

*AKP iktidarından önce 2000 yılında işsizlik oranı yüzde 6 idi. AKP iktidarında yüzde 14’e kadar yükseldi. 2023’te yüzde 9,4 olarak açıklandı.

*Dünya çalışma örgütü İLO (International Labour Organization)’nın son raporuna göre 2023 yılında Dünya ortalama işsizlik oranı yüzde 5,3’tür. Bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde işsizlik oranı ortalama yüzde 5,7’dir.

DÜNYA İŞSİZLİK ORTALAMASI (YÜZDE)			
YILLAR	DÜNYA	GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER	DOĞU AVRUPA ÜLKELERİ
2019	5,5	5,2	4,7
2022	5,4	5,7	5
2023	5,3	5,7	4,6

Açıklanan işsizlik oranlarına rağmen Sayın Cumhurbaşkanı işsizliği kabul etmiyor ve işsizlik var diyenlere tepki gösteriyor;

*2021 yılında “*Ne diyor birileri, iş yok... Nankör bunlar; İş arayana iş var. Yan gelip yatarak para kazanmak istiyorlar*” demişti.

*Aynı şekilde 2022 yılında Kütahya'da “*Türkiye’de işsizlik olmadığını iddia ederek "Bir de utanmadan sıkılmadan diyorlar ki işsizlik var. Ne işsizliği ya? Yeter ki iş istesin vatandaş, iş çok*” demişti.

Gerçekte ise; TÜİK 2023 yılında 3 milyon 264 bin kişinin işsiz olduğunu ve işsizlik oranı da yüzde 9,4 olarak açıkladı. Aynı zamanda iş aramayan ve iş bulsa hemen işe başlayacak olanların sayısını da 3 milyon 226 bin olarak açıkladı.

Yani toplam olarak fiili işsiz sayısı 2023 yılında 6 milyon 400 bin kişi ve fiili işsizlik oranı da yüzde 16,8 oldu. (Aşağıdaki tablo.)

FİİLİ İŞSİZLİK ORANI		
	2022	2023
İŞSİZ SAYISI	3582	3264
İŞSİZLİK ORANI	10,4	9,4
İŞ ARAMAYAN İŞ BULSA ÇALIŞMAYA HAZIR OLANLAR	2824	3226
TOPLAM İŞSİZ SAYISI	6406	6490
İŞGÜCÜ	34.334	34.896
DÜZELTİLMİŞ İŞGÜCÜ (İŞ ARAYANLAR DAHİL)	37.158	38.142
FİİLİ İŞSİZLİK ORANI (YÜZDE)	17,2	16,8

Kaynak; TÜİK

İkinci mesele, TÜİK'in açıkladığı işsizlik oranı, Türkiye şartlarına birebir uymuyor. Eğer işsizlik sorununu çözmek istiyorsak, iş aramış ve bulamayınca umudu kaybolmuş olanlar ile aslında işsiz olduğu hâlde iş aramayanlar kategorisinde sayılan ve fakat iş bulsa hemen başlayacak olanları da fiili işsiz olarak kabul etmek gerekir. İşsiz oranını da buna göre, yüzde 16,8 olarak hesaplamak gerekir.

İŞ ARAMAYAN İŞSİZLER (BİN)		
	2022	2023
İŞ BULMA UMUDU OLMAYANLAR	1648	1804
İŞ BULSA ÇALIŞACAK OLANLAR	1176	1422
TOPLAM	2824	3226

Kaynak: TÜİK

İşsiz sayısında dikkat çeken bir diğer husus, 2022'den 2023'e ilan edilen işsiz sayısında 318 bin azalma olduğu ve fakat TÜİK'in işsiz saymadığı;

iş bulma umudu kaybolmuş olanların sayısının 156 bin, iş aramayıp iş bulsa başlayacak olanların sayısının ise 246 bin (toplam 402 bin) artmış olduğudur.

Özetle işsiz sayılmayanların ve fakat fiili işsizlerin sayısında artış, ilan edilen düşüşten daha yüksek oldu.

Bu gerçekler varken, hükûmetin işsizlik yok demesi, herkesin aklına şu üç soruyu getiriyor;

***TÜİK bir devlet kurumudur. Cumhurbaşkanı resmî işsizlik verilerine bakmıyor mu?**

***Hükûmet işsizliği biliyor ve fakat çözemiyor, halka işsizlik yok algısı mı yaratmak istiyor.**

***Hükûmet işsizliği çözmek istemeyip, kendisine muhtaç kitleler mi yaratmak istiyor? Sonra bunlara para dağıtarak oya mı çevirmek istiyor?**